

"צריך לעבור ממחאה חברתית לעשייה חברתית ולכלכלה חברתית"

"בעידן המודרני שאני רואה אותו, 'בצלאל' ו'סם שפיגל' חשובים אסטרטגית בדיוק כמו הטכניון", אומר לאנשים ומחשבים ד"ר אראל מרגלית, יו"ר ומייסד קרן ההון סיכון JVP • לדבריו, "ההיי-טק לא יכול להישאר מבודד באזורי תעשייה. הוא חייב להיכנס למרכזי הערים של ישראל" • קובע: "הון לא מגיע לבעיות, הוא מגיע לאזורים שיש בהם הזדמנויות"

ד"ר אראל מרגלית

טובה יותר. המדען הראשי אמנם מעמיד תקציב, אך הוא מיועד למחקר ופיתוח.

איך לעשות זאת?

"כדי שהתהליך יצלח, צריך ראש פתוח. ההיי-טק הישראלי צריך לצאת מהבועה. צריך להיות חברתי, תרבותי ורב-תחומי. רק כך נוכל להגיע לאזורים חדשים ולאוכלוסיות חדשות, לאזורי פיתוח, למיעוטים ולחרדים. צריך להגדיר זהות חדשה ולתת לצעירים בארץ את הכלים להתפתח: דיון, חינוך, בריאות, תרבות. צריך לעבור ממחאה חברתית לעשייה חברתית ולכלכלה חברתית. הון לא מגיע לבעיות, הוא מגיע לאזורים שיש בהם הזדמנויות.

"לכן כולם חייבים לפעול מתוך גישה גלובלית, שכן המוצר המוגמר הכולל אמור להגיע לצרכנים בכל העולם".

סכנה לאובדן החדשנות

במשך תקופה ארוכה ישראל נחשבה למרכז חדשנות. איך לא נאבד את מיקומו בעולם?

"אם לא נשכיל להבין מה קורה בעולם יש סכנה שכך יקרה. הגישה החדשה היא הוליסטית ומשלבת את כל הכשרונות, ולא רק הטכנולוגיים - ביצירת המוצר. יש להביט על חדשנות בהגדרה רחבה יותר מההיבט הטכנולוגי. ההבדל בין אפל לסמסונג הוא תרבותי. אפל היא חברה של מוזיקה, סרטים, תרבות ועיצוב - סמסונג היא חברה של חומרה. בעידן המודרני, 'בצלאל' ו'סם שפיגל' חשובים אסטרטגית בדיוק כמו הטכניון. "ההיי-טק לא יכול להישאר מבודד באזורי תעשייה. הוא חייב להיכנס למרכזי הערים של ישראל ולסייע להן להגדיר מחדש, בשיתוף פעולה עם הדור הצעיר, את האמידה היצרנית של העיר. ההיי-טק החדש והתרבותי הוא אורבני. הוא זקוק להתפתחות רוחנית ותרבותית. הוא לא יכול להסתגר. הוא חייב להיות קשוב למהפכה שעוברת על הצעירים היצרניים במדינה".

ענף ההיי-טק המקומי מתחיל לאבד גובה: אף שהוא נחשב למגזר המוביל במשק הישראלי, חלקו היחסי בת"ג ובייצוא התעשייתי פחת. קרנות הון סיכון, המממנות העיקריות של סטארט-אפים חדשים, מתקשות לגייס כסף. ללא כסף - אין סטארט-אפים, שהם הבסיס לענף. ד"ר אראל מרגלית, יו"ר ומייסד קרן ההון סיכון JVP, סבור שבענף הגלובלי מתחוללים שינויים מהותיים שישראל חייבת להשתלב בתוכם. "ההיי-טק בעולם ובישראל עובר תקופה לא קלה", הוא אומר, "יש לכך קשר למשבר הכלכלי שעבר ועובר על העולם. אך יש התפתחויות עמוקות יותר. יש שוני מהותי בענף, ואם לא נתאים את עצמנו לשינויים הללו - נישחק. אסור לתת לזה לקרות, התעשיות עתירות הידע הן ליבת הכלכלה המודרנית, הן שאפשרו לכלכלה שלנו לצמוח ולהגיע לעצמאות כלכלית".

בישראל יש בעיה של גיוס הון: רוב קרנות ההון סיכון המקומיות לא הניבו תשואה טובה על ההשקעות. מדוע להשקיע בהן?

"המצב הוא לא שחור או לבן, נכון שבגלל המשבר הפיננסי בעולם קשה יותר לגייס השקעות, יש פחות כסף זמין, והמשקיעים בדרנים יותר. אך אי אפשר לומר בצורה כוללת שהתשואות של ענף קרנות ההון סיכון של ישראל לא היו טובות. יש להבדיל בין קרן לקרן וגם בין קרנות שהוקמו לפני שנת 2000, כשפרץ משבר ההיי-טק הגדול, שהניבו תשואה טובה, ואלו שהוקמו לאחר המשבר. מאז הקמתה ב-1993, הקימה קרן JVP 90-כחברות, מתוכן 11 חברות הונפקו בנאסד"ק ו-12 אחרות נמכרו בערכים גבוהים מאוד. לנו אין בעיה עם תשואות".

מהפכה של תחייה אורבנית

מה הם השינויים המהותיים שמתחוללים בהיי-טק העולמי?

"השינוי הוא בקונספציה. ישראל בנתה את התשתית הטכנולוגית שלה על תעשייה שהייתה בעיקרה Voice וטקסט. אנחנו עוברים היום לתעשייה המבוססת על נתונים ווידאו. ההיי-טק הישראלי שירת בעבר את תעשיית התקשורת וארגוני אנטרפרייז. האתגר הוא להפוך מספקי תשתיות לגורמים הרלוונטיים לפרט, ולפרט בתוך קהילתו. זוהי מהפכה שמשרתת את האינדיווידואל, הוא המאסטר החדש שלנו.

"כדי להיות רלוונטיים לערכי הפרט, צריך לשלב אמנים, כותבים, פסיכולוגים ואנשי פרסום יחד עם אנשי טכנולוגיה ואנשי עסקים. זוהי מהפכה תרבותית ולא רק טכנולוגית - המצריכה חברה פתוחה, אנשים פתוחים, שיתוף פעולה בין תחומים ויצירתיות. זוהי מהפכה של תחייה אורבנית ולא של אזורי תעשייה. מהפכה שיכולה להחיות ערים שלמות ולהפוך אותן לאטרקטיביות עבור הדור הצעיר, שלעתים מחפש את מקומו במחוזות אחרים, רחוקים.

"יש כיום בעיה בגיוס כסף, כדי להצליח צריך דחיפה מצד הממשלה. רבות מן ההטבות שהמדינה מעניקה מיושנות ולא מתאימות להיום. החוק לעידוד השקעות הון תוכנן בתקופת **פנחס ספיר** ז"ל. ההשקעה הייתה במכונות ובמלט. כיום נדרש חוק שיעודד את באר שבע, את תמרה, את נצרת ויישובים נוספים - כדי שיוכלו לקלוט עובדים בצורה